

Asia: VN/16660/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi avoimen datan direktiivin täytäntöönpanoa koskevasta lainsäädännöstä

Tiedonhallintalain ja julkisuuslain muutokset

Onko ehdotuksella vaikutuksia, joita ei ole vielä tunnistettu, erityisesti lakien soveltamisalassa oleviin organisaatioihin? Millaisista vaikutuksista on kyse tai miten niitä olisi mahdollista arvioida tarkemmin?

Valtiovarainministeriön asetukseen eräiden hallinnon yhteisten sähköisen asioinnin tukipalveluiden tuottamisesta tulisi kirjata avoindata.fi direktiivin 9 artiklassa tarkoittamaksi yhteyspisteeksi. Tietoaineistojen avaajilta tulisi vaatia kuvailutietojen vienti avoindata.fi-palveluun.

Kansallisen kokonaisedun huomioivan keskitetyn yhdyspisteen toimintaa tulisi vahvistaa ja laajentaa kattamaan mm. rajapintaratkaisut ja kansallinen avoimen datan fasilitointi. Toiminta tulisi resursoida asianmukaisesti. Näin poistettaisiin tarve moninaisille hajanaisesti ja mahdollisesti kalliisti toteutetuille organisaatiokohtaisille ratkaisuille.

Hajanaisuuden haastetta on kuvattu Valtiontalouden tarkastusviraston tuloksellisuustarkastuskertomuksen kappaleissa kolme ja neljä <https://www.vtv.fi/app/uploads/2019/09/VTV-Tarkastuskertomus-12-2019-Avoim-tieto-ja-viranomaistiedon-hyodyntaminen.pdf>

Ehdotuksessa ja direktiivissä ei veloiteta rajapintojen, jotka olisivat nimenomaan avoimia, käyttöön. Mitä mieltä olette väitteestä, että viranomaiset oman harkintansa mukaan käyttäisivät avoimia rajapintoja joka tapauksessa silloin, kun se on tarkoituksenmukaista?

Direktiivissä veloitetaan tarjoamaan tietoaineistot julkisen sektorin asiakirjojen uudelleenkäyttöön tarkoitetuilla standardilisensseillä. Julkisen sektorin elinten on asetettava dynaaminen data saataville uudelleenkäyttöä varten heti sen keräämisen jälkeen sopivien API-rajapintojen kautta ja tarvittaessa useana kerralla ladattavana tiedostona (bulk download).

Lain tulisi velvoittaa käyttämään julkisen sektorin asiakirjojen uudelleenkäyttöön tarkoitettuja standardilisenssejä (direktiivin 8 artikla). Rajapinnoille tulisi olla vastaava vaade kuin direktiivissä että ne ovat uudelleenkäyttöön sopivia (direktiivin 5 artikla).

Onko ehdotettujen muutosten johdosta tarpeen muuttaa myös jotain erityislainsäädäntöä, jota ei esitysluonnoksessa ole tunnistettu?

-

Laki eräiden julkisten yritysten tietojen uudelleenkäytöstä

Kommentit laista eräiden julkisten yritysten tietojen uudelleenkäytöstä kokonaisuutena.

-

Millaisiin yrityksiin toimialallanne tai alueellanne ehdotettu laki tulisi sovellettavaksi?

-

Tunnistatteko julkisia yrityksiä koskevaa sääntelyä, jota olisi ehdotetun lain johdosta muutettava tai joka on sen kanssa ristiriidassa?

-

Onko tiedossanne sääntelyä, joka velvoittaa ehdotetun lain soveltamisalassa olevia julkisia yrityksiä antamaan niiden hallussa olevia asiakirjoja uudelleenkäytettäväksi?

-

Onko tiedossanne sääntelyä, joka velvoittaa ehdotetun lain soveltamisalassa olevia julkisia yrityksiä julkaisemaan tai julkistamaan niiden hallussa olevia asiakirjoja, mutta jonka tosiasiallisena tarkoituksena tai vaikutuksena on tietojen uudelleenkäyttö kaupallisiin tai muihin tarkoituksiin?

-

Onko ehdotetun lain soveltamisalassa oleviin yrityksiin tai muihin toimijoihin sellaisia vaikutuksia, joita ei ole tunnistettu? Millaisista vaikutuksista on kyse tai miten niitä olisi mahdollista arvioida tarkemmin?

-

Onko asiakirjojen uudelleenkäytön salliminen ominaista tai olennaista jonkin ehdotetun lain soveltamisalassa olevan julkisen yrityksen liiketoiminnalle?

-

Laki julkisin varoin tuotettujen tutkimusaineistojen uudelleenkäytöstä

Kommentit laista julkisin varoin tuotettujen tutkimusaineistojen uudelleenkäytöstä kokonaisuutena.

-

Onko ehdotuksella vaikutuksia tutkimusaineistoja tuottaviin tai julkaiseviin tahoihin, joita ei vielä ole tunnistettu? Millaisista vaikutuksista on kyse tai miten niitä olisi mahdollista arvioida tarkemmin?

-

Onko olemassa riskiä siitä, että tutkimusaineistoja ei enää asetettaisi julkisesti saataville sen vuoksi, että ehdotettu laki tulisi niihin julkaisun johdosta sovellettavaksi?

-

Missä laajuudessa tutkimusaineistojen maksutonta saatavuutta edellytetään jo nykyään osana julkista tutkimusrahoitusta?

-

Tunnistattekko tutkimusaineistoja, niiden tuottamista tai hyödyntämistä koskevaa sääntelyä, jota olisi ehdotetun lain johdosta muutettava tai joka on ehdotetun sääntelyn kanssa ristiriidassa?

-

Arvokkaat tietoaineistot

Onko toimialallanne tai toiminnassanne tunnistettu tietoaineistoja, jotka mahdollisesti tai todennäköisesti tultaisiin komission toimesta säätämään arvokkaiksi tietoaineistoiksi?

-

Onko toimialallanne tai toiminnassanne varauduttu arvokkaiden tietoaineistojen sääntelystä johtuviin vaikutuksiin? Miten kuvailisitte vaikutuksia ja niihin varautumista? Antakaa mahdollisuuksien mukaan myös euro- tai lukumääräarvioita.

-

Yleiset kommentit

Yleiset kommentit hallituksen esityksen luonnoksesta ja ehdotetun sääntelyn vaikutuksista kokonaisuudessaan.

Luonnos voisi toteuttaa direktiivin vaatimukset esitettyä laajemmin. Valtiontalouden tarkastusviraston tuloksellisuustarkastuskertomus ottaa kantaa direktiivin aiempaan toimeenpanoon: "Valtion rooliin aktiivisena tietojen uudelleenkäytön edistäjänä ei kiinnitetty tietovarantojen osalta riittävästi huomiota, kun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/98/EY (17.11.2003) julkisen sektorin hallussa olevien tietojen uudelleenkäytöstä (PSI-direktiivi) katsottiin toimeenpannuksi jo voimassa olleella julkisuuslailla (621/1999). Laki koskee viranomaisia niiden toteuttaessa avoimuutta ja hyvää tiedonhallintatapaa, mutta se ei kannusta tietovarantojen uudelleen käyttöön. Koska valtion rooliin aktiivisena tietojen uudelleenkäytön edistäjänä ei kiinnitetä huomiota myöskään kesällä 2019 vahvistetussa uudessa tiedonhallintalaissa, on aiheellista pohtia, onko viranomaisilla riittävää kannustetta pyrkiä pitämään huolta tietovarantojensa laadusta ja tarjonnasta elinkeinoelämän, yhteiskunnan ja kansalaisten käyttöön" (<https://www.vtv.fi/app/uploads/2019/09/VTV-Tarkastuskertomus-12-2019-Avoin-tieto-ja-viranomaistiedon-hyodyntaminen.pdf>)

Leino Arvi
Turun kaupunki